

Minister van Buitenlandse Zaken (Stikker) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 19 okt. 1951

Mede van Drees en Götzen.

Uw 215 en de recentelijk van Indonesische zijde gepubliceerde berichten geven de indruk, dat langzamerhand vrij ver wordt afgeweken van hetgeen hier met Supomo werd besproken en in Schürmann's 201 als aanvankelijk oordeel van Subardjo werd vermeld.

Zoals U zich herinnert, is met Supomo besproken, dat in November a.s. gezamenlijke bestudering van herziening RTC zou worden ter hand genomen op ambtelijk niveau. Deze gedachte, welke te vinden is de U en RI bekende stukken van de besprekingen alhier, lokte Supomo aan en bleek aanvankelijk ook bij Subardjo in goede aarde te vallen. De maand October zou dan worden gebruikt voor interne voorbereiding voor het gezamenlijk overleg.

Wij hadden verwacht, dat, nadat Supomo rapport had uitgebracht aan U officieel zou worden bericht, of RI met deze procedure instemt. Zulk antwoord is nog steeds niet ontvangen, doch wel werden herhaaldelijk in Djakarta mededelingen aan de pers gedaan.

Wij weten niet, op welke officiële Nederlandse verklaringen U doelt. Wij hebben ons met opzet onthouden van het lanceren van commentaar, behoudens de mededeling, dat er geen plaats is voor officiële besprekingen op ministerieel niveau over opheffing der Unie in een derde land, welke verklaring nodig was wegens ongunstige reacties hier te lande op Indonesische berichten, dat de besprekingen in Parijs zullen plaatsvinden. Indien U doelt op nog andere berichten, vernemen wij zulks gaarne.

Geheel in overeenstemming met de met Supomo besproken procedure wordt thans CAVI-rapport opgesteld, dat 1 November klaar kan zijn, teneinde de Ministerraad in de gelegenheid te stellen aan de Nederlandse werkgroep richtlijnen te geven. Ontwerp-verdragen worden hier met opzet niet opgesteld, teneinde de voorgenomen gezamenlijke bestudering overeenkomstig haar bedoeling tot haar recht te doen komen.

Wij maken ons thans bezorgd over ANETA-bericht van 16 dezer, dat RI ministeriële commissie instelde, belast met samenstelling concrete ontwerpen, welke dan tevoren aan de Ministerraad ter goedkeuring worden voorgelegd. Dit zal tot gevolg hebben, dat Indonesische onderhandelaars aan strikte teksten worden gebonden, dat deze tevoren ministeriële en wellicht parlementaire sanctie krijgen, zodat iedere afwijking als Indonesische concessie zal worden beschouwd, hetgeen de besprekingen in groot gevaar en in ieder geval in een moeilijke sfeer zal brengen.

Wij kunnen reeds thans verklaren ons niet te willen binden Indonesische ontwerpen als basis voor discussie te aanvaarden. Als wij ook ontwerpen moeten doen opstellen, wordt de aanvang der besprekingen zeker vertraagd. Wij menen, dat ook de Indonesische Regering slechts last zal hebben van deze werkwijze, omdat zij zich voor iedere afwijking zal moeten verantwoorden. Wij verzoeken U aan Subardjo nog eens dringend de raad te geven niet aldus te werk te gaan.

Voor beide Regeringen is het veel aangenamer en wordt de kans op succes groter, indien de werkgroepen niet tevoren aan strikte teksten worden gebonden. De Regeringen blijven dan vrij de resultaten te beoordelen terwijl punten, waarover de werkgroepen het niet eens worden, later aan bespreking op hoger niveau kunnen worden onderworpen. Op deze wijze wordt ook ontijdige publiciteit, waarvoor ook Subardjo blijkens Schürmann's 201 terecht huiverig is, zo lang mogelijk vermeden.

Aan Subardjo ware voorts mede te delen, dat in de denkbeelden over de procedure, zoals aan Supomo uiteengezet, hier generlei wijziging is gekomen, zoals ook uit de opdracht aan CAVI blijkt.

Zijn gedachte een kleine commissie naar Nederland te zenden wordt hier zeer gelukkig geacht. Onze bedoeling is rustig verder te procederen. Het zou wenselijk zijn, dat aan Indonesische zijde publiciteit eveneens werd beperkt.

Indien de besprekingen der werkgroepen tijdens de Assemblée aanvangen, kunnen de Indonesische leden gemakkelijk ruggespraak houden met Subardjo en verdere gedelegeerden in Parijs. Uiteraard wil Stikker gaarne contact met Subardjo houden aldaar, doch voor onderhandelingen van principiële aard is de drukte van de Assemblée weinig geschikt.

Wij zouden thans gaarne vernemen, of de Indonesische Regering instemt met het in eerste instantie bijeenkomen van twee werkgroepen, die niet op tevoren door de Regeringen vastgelegde teksten aan de arbeid gaan.

Uw denkbeeld om op korte termijn tot conclusies te komen en de ratificatie tot na verkiezingen uit te stellen, zou het probleem eerst recht tot inzet bij de verkiezingsstrijd maken.